

**Силабус
освітнього компоненту ОК 2**

Методологія наукових досліджень

Назва дисципліни:	Методологія наукових досліджень
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Галузь знань:	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність:	071 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна (Освітньо-наукова) програма:	Облік і оподаткування
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=2267
Рік навчання:	1
Семестр:	2 (весняний)
Обсяг освітнього компоненту	3 кредити (90 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра економіки і підприємництва
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Бабайлов Василь Кузьмич, к.е.н., доцент
Контактний телефон:	0972302757
E-mail:	super_super-kod@ukr.net

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є формування у студента системи знань, вмінь та навичок з методології наукових досліджень.

Предмет: методологія наукових досліджень.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- засвоєння теоретичних основ методології наукових досліджень;
- знання сутності, змісту, характеру зв'язку методу, методик, методологій;
- вміння проводити фундаментальне, експериментальне і прикладне дослідження у будь-якої сфері діяльності й особливе в економіки, бізнесі, підприємстві, у менеджменті;
- формування навичок вибору методик дослідження і на їх основі сформуванню методології дослідження в повній відповідності з проблемою.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:

ОК3 Бухгалтерський облік в управлінні підприємством, ОК4 Управлінські інформаційні системи в обліку та оподаткуванні, ОК5 Менеджмент організацій і бізнес-адміністрування, ОК9 Організація і методика аудиту.

Компетентності, яких набуває здобувач:

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у сфері професійної діяльності з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- ЗК01 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК02 Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК04 Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
- ЗК05 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

- ЗК07 Здатність працювати в міжнародному контексті
 ЗК08 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
 ЗК09 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності
 ЗК10 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК02 Здатність організовувати обліковий процес та регламентувати діяльність його виконавців у відповідності з вимогами менеджменту підприємства

СК06 Використовувати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг з дотриманням вимог професійної етики в процесі практичної діяльності

СК08 Здатність виконувати адміністративно-управлінські функції у сфері діяльності суб'єктів господарювання, органів державного сектору.

СК09 Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування

СК10 Здатність проводити наукові дослідження з метою вирішення актуальних завдань теорії, методики, організації та практики обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

ПР01. Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління.

ПР15. Застосовувати наукові методи досліджень у сфері обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування та імплементувати їх у професійну діяльність та господарську практику.

ПР16. Здійснювати публічні ділові і наукові комунікації задля вирішення комунікативних завдань державною та іноземними мовами.

ПР19. Використовувати загальноприйняті норми поведінки і моралі в міжособистісних відносинах, професійній і науковій діяльності та підтримувати врівноважені стосунки з членами колективу (команди), споживачами, контрагентами, контактними аудиторіями.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	ЛК Метод, методики, методології	4	3
	ПР Сутність і зміст методу, методики, методології	4	1,5
	СР Зв'язок методу, методики, методології	10	12
2	ЛК Фундаментальне дослідження	4	1,5
	ПР Сутність фундаментального дослідження	3	0,5
	СР Особливість фундаментального дослідження	10	10
3	ЛК Експериментальне дослідження	2	1
	ПР Сутність експериментального дослідження	2	0,5
	СР Особливість експериментального дослідження	8	10
4	ЛК Прикладне дослідження	2	1
	ПР Сутність прикладного дослідження	3	0,5
	СР Особливість прикладного дослідження	10	10
5	ЛК Методології фундаментального дослідження	2	1

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
	ПР Фундаментальні методології	2	0,5
	СР Змістовні методики	10	18
6	ЛК Методології експериментального і прикладного дослідження	2	0.5
	ПР Сутність методик експериментального і прикладного дослідження	2	0.5
	СР Порівняння методик експериментального дослідження	10	18
Разом	ЛК	16	8
	ПР (ЛР, СЗ)	16	4
	СР	58	78

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (за наявності):

Методи навчання:

- 1) словесні: 1.1 традиційні: лекції, пояснення, розповідь тощо;
- 1.2 інтерактивні (нетрадиційні): проблемні лекції, дискусії тощо;
- 2) наочні: метод ілюстрацій, метод демонстрацій
- 3) практичні: 3.1 традиційні: практичні заняття, семінари;
- 3.2 інтерактивні (нетрадиційні): ділові та рольові ігри, тренінги, семінари-дискусії, «круглий стіл», метод мозкової атаки.

Система оцінювання та вимоги:

Методи та форми оцінювання

- усний контроль (опитування);
- письмовий контроль;
- тестовий контроль;
- практична перевірка;
- метод самоконтролю;
- залік;
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- виконання та захист практичних робіт;
- стандартизовані тести.

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

1.3 Лабораторні заняття оцінюються якістю виконання звітів про виконання лабораторних робіт.

1.4 Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання/реферату.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n}$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

– «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;

– «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;

– «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;

– «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;

– «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;

– «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

– відпрацювання всіх пропущених занять;

– середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

– призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;

– призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;

– участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів

– участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;

– участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів

– участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;

– виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – **5 балів**.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання оцінюється за 100-бальною шкалою (диференційований залік) згідно з таблицею 2.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80–89	Добре	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74			D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60–66	Задовільно	Зараховано	E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35–59	Незадовільно		FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
0–34	Неприйнятно		F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvz_67_0-02.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література:

1. Бабайлов В. К. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків: ФОП Бровін О.В., 2019. 150 с.
2. Dmytriiev I., Babailov V., Levchenko Ya. Philosophical bases of improvement of paradigm development methodologies. EUREKA: Social and Humanities. 2020. No 1. P. 62-68. DOI: 10.21303/2504-5571.2020.001134.
3. Бабайлов В.К., Левченко Я.С. Основні методики методології. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*: зб. наук. праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. 2020. № 1 (24). С. 24–33.
4. Бабайлов В.К. Новая парадигма менеджмента. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*: зб. наук. праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. Харків: ХНАДУ, 2016. №3(14), том 1. С. 72–76.

5. Бабайлов В.К. Всеобщая наука. *Новий колегіум*. 2017. № 3. С.57–61.
6. Бабайлов В.К. Менеджмент и контроль: углубление понимания связи. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*: зб. наук. праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. Харків: ХНАДУ, 2018. №1(20). С. 18–28.
7. Дегтярьова І.Б., Харченко М.О. Стратегія підприємства: конспект лекцій. Суми : Сумський державний університет, 2016. 80 с.
8. Бабайлов В.К. Организация модели разработки парадигм экономики. Бабайлов. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*: зб. наук. праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. Харків: ХНАДУ, 2015. №3(10), том 2. С. 5–9.
9. Бабайлов В. К. Менеджмент: Наука и практика: учебник. Харків : ХНАДУ, 2015. 276 с.
10. Бабайлов В. К. Новая парадигма методологии. *Новий колегіум*. 2018. № 1. С. 73–77.

Додаткові джерела:

1. Конспект лекцій з дисципліни «Методологія наукових досліджень» для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітнього ступеня «Магістр» усіх форм навчання. URL: https://dl2022.khadi.kharkov.ua/pluginfile.php/149875/mod_resource/content/1/%2B1.%D0%A3%D0%BA%D1%80.%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%9C%D0%9D%D0%94.pdf
2. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Методологія наукових досліджень» для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітнього ступеня «Магістр» усіх форм навчання. URL: https://dl.khadi.kharkov.ua/pluginfile.php/149876/mod_resource/content/1/%2B2.%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%92%D0%BA%D0%9F%D0%97.pdf
3. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Методологія наукових досліджень» для студентів спеціальності 071 – «Облік і оподаткування» освітнього ступеня «Магістр» усіх форм навчання. URL: https://dl.khadi.kharkov.ua/pluginfile.php/149876/mod_resource/content/1/%2B2.%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%92%D0%BA%D0%9F%D0%97.pdf
4. Тестові завдання з дисципліни «Методологія наукових досліджень» для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітнього ступеня «Магістр» усіх форм навчання. URL: https://dl.khadi.kharkov.ua/pluginfile.php/149881/mod_resource/content/1/%2B8.%D0%9C%D0%9D%D0%94.%D0%A2%D0%95%D0%A1%D0%A2%D0%97%D0%90%D0%92%D0%94.pdf

Розробник (розробники)

силабусу навчальної дисципліни _____

Василь БАБАЙЛОВ

Гарант освітньо-професійної програми

Тетяна КОВАЛЬОВА

Завідувач кафедри

Тетяна КОВАЛЬОВА